

קיא ירי

בשבוע שעבר היה העולם הזה העיתון היחיד שדיווח בהרף עין על הפגנת רוכבי האופנועים והקטנועים שנערכה נגד התקנה המחייבת אותם לחבוש קסדות-מגן. הכתבה שנשאה את סיסמת המפגינים "כלב מי שחובש קסדה", נועדה לדווח בצורה אובייקטיבית על המאורע ועל הגורמים שהולידו אותו. דיווח אובייקטיבי? האם בכלל יתכן דבר כזה?

הרי עצם הבלטת הנושא, העדפתו על פני נושאי חדשות אחרים שאירעו באותו שבוע, בחירת התמונות לרפורטז'ה המצולמת וקביעת הכותרת מהווים נקישת-עמדה מצד העיתון, גם מבלי שתילכתב בכתבה מילה אחת בעד או נגד חובת חבישת הקסדות. אני מתייחס דווקא לבעיה זו משום שהיא ממחישה בצורה אופיינית את הלבטים, הוויכוחים וחילוקי-הדעות בתוך המערכת עצמה, סביב נושא שולי לכאורה, הבא לידי ביטוי בצורת כתבה המשתרעת על פני שני עמודים מצולמים בהעולם הזה.

הפילוסופיה של נוכה בראש

הבעיה עצמה אינה חדשה וורה לנו. דיווחנו בשעתו בהרחבה על ההתנגדות המאורגנת נגד כפיית חובת חבישת הקסדות, עוד כשהרעיון היה בחיתוליו. כמה מחברי המערכת הם רוכבי קטנועים נלהבים, שמצאו את עצמם מייד בשורה הראשונה של מתנגדי התקנה. עוד יותר מזה: בגלל אופיו המיוחד, מצוי בין קהל הקוראים של העולם הזה אחרון ניכר של רוכבי אופנועים וקטנועים, ואלה אינם מספיקים בחודשים האחרונים לתבוע מאיתנו ל"התייצב יחד עם בחזית" לבי"טול הגזירה, כלשונם.

לא היה דבר קל מלעלות על גל ההתנגדות הספונטאני, להיאחו בדגל פופולארי בקרב שיכבה רחבה ולנוסף בו בר"מ. אבל המערכת יודעת את אחריותה. הבעיה עמדה במרכזם של ויכוחים סוערים בין תוך ישיבות המערכת, ליד שולחן העימוד, ובהדר הדרגה שך של הצלמים, שם פותחה תמונת הכלב חובש הקסדה, שצולמה בהפגנה לפני שבועיים כהמחשה צילומית לדעת רוכבי האופנועים על תקנת הקסדות.

כלב חובש קסדה בהפגנה המחשה צילומית

הוויכוח אינו על כך וגם לא על העובדה שחובת חבישת-הקסדה היא חובה מכיורה, בלתי נוחה ובלתי נעימה, הגורמת טרדות, טירחה ועלולה אולי גם לגרום בעקפיין לריבוי תאונות, כדברי כמה מהשוללים אותה. זה מול זה עומדות שתי עמדות מנוגדות, המבטאות למעשה שתי תפיסות-חיים. מצד אחד עומדת המדינה, באמצעות משרד-התחבורה, הפוסקת: חובת המדינה היא להגן על חיי אזרחיה, לפיכך חובה לחבוש קסדות-מגן ברכב דו-גלגלי, כדי להמעיט את מספר הקורבנות בדרכים. מול עמדה זו ניצבת טענת מתנגדי הקסדה, הרואים את עצמם קורבנות של תקנה שרירותית: למדינה אין זכות להתערב בנטילת הסיכון של אזרחיה. אם רוכבי האופנועים והקטנועים מוכנים לסכן את עצמם ולנהוג ברכבם ללא קסדה, אין זה עניינו של איש. הם עושים זאת על אחריותם האישית.

לנוען חופש הסיכון

הוויכוח בין שתי תפיסות עולם אלה אינו חדש. הוא עתיק כימי האנושות. כך, למשל, שוללות כל הדתות המונותאיסטיות את ההתאבדות ומגנות אותה, בעוד שדתות המזרח הרחוק מתייחסות אל ההתאבדות כאל זכות מיוחדת, המעניקה למבצעה כבוד והחייבת להתבצע בטכסים מקודשים.

רק לפני שבע שנים ביטלה הכנסת את אותו סעיף בחוק המנדטורי הפלילי, אותו ירשה מדינת ישראל מהחוק הבריטי, ושאינו קיים בשום חוק פלילי אחר בעולם, לפיו היה המנסה להתאבד עבריין פלילי הצפוי לעונש של שלוש שנות מאסר. כלומר, בית-המחוקקים הישראלי הכיר למעשה בכך, שגם אם אין לחייב או להתיר את זכותו של אדם ליטול את חייו שלו עצמו, הרי אין לראות בכך עבירה פלילית. מה היה קורה, למשל, אם היו מנסים ליישם את ההגיון שעמד מאחורי התקנת החובה לחבישת קסדות, לגבי עישון סיגריות? הרי כיום אין עוד חולק על כך שעישון סיגריות מקצר חיי בני-אדם ומגביר את סיכוייהם לחלות במחלות ממאירות. למרות זאת לא קמה עדיין המדינה שהעזה לאסור על אזרחיה לעשן סיגריות. נכון שאין דין עישון הסיגריות כדין הנהיגה בקטנועים, אבל ביסודו העיקרון של התערבות המדינה בחופש הסיכון של הפרט, הוא אותו עיקרון. מי צודק? האתאיסטים או האינדבידואליסטים?

גם בין אלה מחברי המערכת שהשתכנעו בזכותו של הפרט ליטול על עצמו את הסיכון בנהיגתו (שבמקרה זה מסכן על פי רוב רק את עצמו ולא אחרים) היו שטענו כי למערכת, כגוף, אסור לנקוט עמדה נגד התקנה, מדובר כאן בדיני נפשות. זהו חשבון שאדם צריך לעשות עם עצמו ושום גוף אינו רשאי לעשותו עבור אחרים. הוויכוח לא הסתיים. הוא נשאר פתוח. עוד נשמע עליו בוודאי הרבה גם בהעולם הזה.

ינאי

טלוויזיות אמקוק

מחצית כספך בחזרה - ביום המזל שלך! במבצע

פרטים אצל אמפא וסוחרים מורשים

לי תמכור גם אמקוק

קורס לעתונאות

תל-אביב • ירושלים

ההרשמה מסתיימת

משך הלימודים: שישה חודשים.

פרטים מלאים והרשמה:

בית הספר לעתונאות

<p style="text-align: center;">בית העם</p> <p style="text-align: center;">ירושלים, רח' בצלאל 11, כל יום בין השעות 4-7 בערב.</p>	<p style="text-align: center;">בית ציוני אמריקה</p> <p style="text-align: center;">תל-אביב, רח' אבן גבירול 26, כל יום בין השעות 9-1 לפני הצהריים, בימים א', ג', ה', גם בשעות 5-7 בערב.</p>
--	---

קורס לפרסום ויחסי-ציבור

ההרשמה מסתיימת

משך הלימודים: שישה חודשים.

פרטים מלאים והרשמה:

בית ספר לעתונאות

בית ציוני אמריקה

רח' אבן-גבירול 26, תל-אביב, כל יום בין השעות 9-1 לפני הצהריים, ובימים א', ג', ה' גם בשעות 5-7 בערב.